

SECRET

27 March 57

27.3.59

Translation

UKRAINIANS IN CUBA

In accordance with our plans I made contact with our friend (case officer comment: [redacted] representative) on 17 March 1959 at 9:00 A.M. and received from him general information regarding the political situation in Havana and some practical advice on how to conduct myself while in Havana. He cautioned me regarding the Revolutionary authorities which, according to information, is infiltrated by Communists. He advised me to conduct myself in such a manner as not to evoke the attention of the local authorities. My plans regarding the realization of the main objective--to evaluate the situation of the local Ukrainian group in Havana--were based on the results of the conversation with my informer (case officer comment: [redacted] representative). Following this conversation our friend gave me the names, addresses and a photograph or two of several local Ukrainians. As my experiences revealed, the given names and addresses were not correct in all cases. It was necessary to search for those individuals who changed their residences, to verify the information with the help of a telephone directory and by asking others. In this way I was able to establish several addresses and visit certain individuals. I had a conversation of about four hours duration with Petro KUKUCHUK and his wife Rosalia nee CHENKO. I also visited Petro MOCHALEK (our friend warned me that he was "dangerous" and one of the leaders of a pro-Soviet group); the wife of "HENSEL"; the family of Petro and Vasile PIASHKY; the KRIVITSKY family (I talked with his wife and daughter, the husband was attending a union meeting). On the basis of these conversations and with the cautious approach advised, I was able to arrive at the following conclusions concerning the Ukrainians in Havana.

1. Ukrainian Population. Ukrainians in Cuba number about 50. These are old immigrants who arrived in Cuba approximately 1922-27. Following World War II, not one new Ukrainian arrived in Cuba. The present Ukrainian group is what remained of the few hundred Ukrainians who came to Cuba and after a long or short residence left for other countries in South America, Canada or the United States or returned to the Ukraine up through the year 1939. In the majority of cases, the Ukrainian immigrants ended up in Cuba because of false information given them by immigration agents who instead of helping them to immigrate to Canada or the United States or wherever else the immigrants wanted to settle, brought them to the plantations or mines in Cuba for, as they assured them, an interim period or short duration. The Ukrainians in Cuba are Western Ukrainians, from Galicia and Volynia. They emigrated from the Ukraine for two reasons: (a) because of the poor economic situation, or; (b) because they wanted to escape persecution by the Poles (as KUKUCHUK, one of those with whom I talked said, "Although we had a substantial home and property I left because I couldn't tolerate the spitefulness of the Poles against my nationality.")

2. Economic Situation. With a very insignificant exception, the material situation of the Ukrainians in Cuba is extremely poor. Insofar as I was able

DECLASSIFIED AND RELEASED BY
CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY
SOURCE METHOD EXEMPTION 3B2B
NAZI WAR CRIMES DISCLOSURE ACT
DATE 2007

SECRET

-2-

to depend on only PLAMENY, MYRYNEN and perhaps one or two others have their wives with them. The others live in the poorest quarters of Havana in the old sector of the city. They are for the most part plain laborers. There are several trained people, for instance tailors, cooks and retail salesman. I visited five homes and saw that they are composed of one room which serves all purposes--bedroom, kitchen, dining room. For example, MYRYNEN who was mentioned above, lives under very unsanitary conditions in a tiny room. On the other hand, PLAMENY has four very well. He lives in the best section on the outskirts of Havana, in Miramar. He arrived with his wife and a six-months old son and became engaged in masonry. His earnings were substantial. He educated his son in architectural engineering and now owns his own villa, two cars (one for himself and a Lincoln for his son). MYRYNEN who is in the poultry business also fared rather well. I visited the PLAMENY's, but not being able to obtain the correct address of MYRYNEN, I did not call on him. The laborers earned between 80 and 200 pesos. The latter amount is earned by those well trained and those who have good jobs, as for instance KIMONEN when he worked at the Hotel Plaza. Presently there are many in the Ukrainian group who are unemployed or who work only one or two days a week.

3. Political Orientation of the Ukrainian Group. The Ukrainians presently living in Cuba, specifically in Havana, left the Western Ukraine after World War I and because of that they did not have an opportunity to experience the national enlightenment and national crystallization which was experienced by the inhabitants of Western Ukraine. Specifically, the Ukrainian emigrants didn't have an opportunity to become closely acquainted with Communism, with its practices in the Ukraine, its terrorist tactics, and so forth. The Ukrainians in Cuba are practically all village types with only very elementary education. They have retained their nationalistic Ukrainian feelings but they have no orientation in a national-political sense. Again under the influence of the socialist and economic conditions of Cuba, together with an insult to their pride by the local population who refer to all Slavs by the insulting name of "Polynes", they were quick to react to the socialist propaganda which was their first world outlook. Being in a sense, in the majority of cases, proletarian and, in their way of thinking, offended and hurt by the facts which carried them to Cuba against their desires, they recall with nostalgia their homeland and do not imagine that things can ever be worse than they are at present. They continued for many years to dream about resettlement in Canada or the United States but since their dreams were not realized, they looked upon return to the Ukraine as the only escape from their present situation. In addition to the above mentioned factors which befall the Ukrainians in Havana, there were also the following: With the exception of a few immigrants who arrived in Cuba with their families, the majority arrived single and to date have not married or raised families. During the entire stay in Cuba of approximately 30 years there was no Ukrainian organization to take an interest in them. They didn't have letter contacts with Ukrainians in the United States or Canada, having forgotten the addresses of their friends and relatives in those countries. They lived entirely secluded lives. The first interest taken

SECRET

SECRET

-3-

In 1943 was by the Soviet mission which came to Cuba in 1943. As early as 1944 the Soviets organized a club for them and helped them to arrange various activities and began to send them literature. The people began to receive Communist newspapers from the United States; i.e., REALISTI SMOUSHEI VISEI (REALISTIAN DAILY NEWS) and NIKICI BOLOS (NIKICIAN VOICES). Obviously, in connection with the existence of the club, the Soviets conducted their propaganda campaign. This situation existed until 1952 when Batista came into power. At that time the club was discontinued and the members were investigated. People were taken for questioning and accused of Communist activities. The fact that they were corresponding with families back home and receiving Ukrainian daily newspapers was held against them.

Taking into consideration the factors mentioned above, the absence of families, dissatisfaction with life in Cuba in general, nostalgia for the homeland and the effects of several years of Soviet propaganda in connection with their club, the greater majority of Ukrainians in Havana decided to return to the Ukraine. In the meantime, they have been able to establish letter contacts with their homeland and, although in certain cases they have learned that some of their relatives and friends in the Ukraine have fallen under Communist terror, they still continue thinking about returning home. The following conversation I had with KHROCHEN reveals the characterizations of this desire to return: "When I didn't receive any word from my brothers at home and learned through others that they had been liquidated I turned to a member of the Soviet mission asking for help in making contacts with my relatives. He advised me to appeal to the Soviet Red Cross. When I did so I received no reply. I again turned to the mission and they told me: 'There was a war, there are such times. It is necessary to reconcile oneself with fate.' That is what I have done. I have become reconciled with our fate." Undoubtedly there were others who made this reconciliation. In answer to my query whether or not he knew that several hundred Ukrainians from Argentina returned to the Ukraine and that they are unhappy about their decision, KHROCHEN answered: "I am not afraid of work, no matter what kind. Others from Argentina are not continuing to return because the Government permits only those to return who were not born in Argentina. Those born in Argentina are not permitted to go."

The Ukrainians have welcomed Castro's coming to power. In the first place they are not being questioned any more about their Communist activities and they have hopes now of returning to the Ukrainian SSR. There also are signs that the club will be reorganized.

4. Legal standing of the Ukrainians in Cuba. An undetermined number of Ukrainians in Cuba obtained Soviet citizenship around 1947-48. For example, the passports are held by KHROCHEN and his wife and probably by KHOKAICH and his wife, HALAT and several others. KHROCHEN has the Soviet passport of two of his deceased competitors. He wrote (I do not know exactly when but supposedly in the past year) to the Soviet consulate (he didn't say in which South American country) and asked whether or not his passport would be extended. He

SECRET

received a reply stating that he should not worry, the passport is in order, they have it on record. During my conversation with KOSYCHENK I formed the impression that he and perhaps some of the others who have Soviet passports are trying to be loyal citizens of the USSR.

5. Possibility of Maintaining Contacts with Future Returnees. On the basis of the over-all situation and the political orientation of Ukrainians in Cuba, and on the basis of several conversations, I reached the conclusion that any probability regarding future correspondence with those to whom I talked would be entirely impractical. Perhaps after a long argumentation a more intimate relationship would lead to a successful arrangement for maintaining such contacts. However, this problem requires time and getting to know the entire group. In order to sound out any possibilities for maintaining correspondence with KOSYCHENK after his return to the Ukraine I asked him how in his opinion Ukrainians in the United States could be of help to the Ukrainians in Cuba. His reply was prompt and short: "There is only one way to help us, ask Mushnikov to get us out of here as soon as possible." It was further evident that KOSYCHENK is convinced that the Batista's government persecuted the Ukrainians, and in general the Slav group, at the request of the Americans. As an illustration, he told me the following: "During one of the interrogations I was questioned by a man who looked very much like an American. He could even have been a Ukrainian, but never a Cuban. Like you, he spoke our language. The Americans have such people of ours." He then quickly remarked that it might even be possible that I am one of these. Later on in the conversation, KOSYCHENK told me that just as he is now telling me, when the Ukrainians return home they will be asked to talk about the situation during the Batista regime and these conversations will be recorded in the press and on the radio.

6. Individual Contacts Made.

A. Pedro KOSYCHENK. 36 years of age. Wife: Rosalia nee CHUMKO (probably common law wife). KOSYCHENK recently lost his son (student in a technical institute) in an accident during the installation of cables in a church. This latest incident served to completely disillusion KOSYCHENK and he is anxious to leave Cuba as soon as possible. KOSYCHENK was born in Berneo, Volynia, son of a wealthy villager. By profession he is a cook. He has learned to speak Spanish fluently. It appears he has contacts with Castro's people and probably also with the Communists. His address is: San Ignacio 365.

B. Petro MOSYAK. Born in Berodenko, Ukrainian SSR. About 50 years old but appears older physically and appears to be ailing. I visited him in his room at San Ignacio 365. He was not willing to talk. When he learned that I was from the United States he said, "Our people there are also suffering." It appears he intends to return.

C. Petro PLAMENY. About 57, born in Berneo, Volynia. He is well situated and does not plan to return to the Ukraine.

SECRET

D. Vasile PLAMBEK. Son of Peter, about 35 years of age, mechanical engineer. He does not speak Ukrainian but told me that he understands the language. Typical Cuban professional. Is not interested in politics.

E. KRYVINKI. This family is composed of the husband, wife and daughter. I visited them on two occasions but did not find the husband at home either time. The wife talked about the former Ukrainian group with great enthusiasm. She stated that it was now probably possible to recognize it again but that there is nobody to undertake this--everyone is old and the others have died. The daughter does not understand Ukrainian. She was very inquisitive about how I obtained their address. They invited me to return later at night, stating that maybe the husband would be home at that time. I did not return because I was not sure of the daughter's intentions. (One officer comment: ABRAMOWSKI 27 told this case officer that he did not like the attitude of the girl and suspected that she might have someone on hand to question him if he returned. He did not go back because he did not want to evoke any suspicions by local authorities.)

In addition to the foregoing I visited five other addresses given to me by our friend but found that there were no Ukrainians living there. I particularly refer to the address of Acosta 411 where several Ukrainian families were supposed to be residing. I asked around for these people but my search was in vain.

I also had two telephone conversations with individuals whose addresses I found in the telephone directory and who appeared to have Ukrainian names; I. O. KISHAK and KURKIVSKA. In both instances the individuals turned out to be Jews from Poland or the Ukraine, small retailers who have forgotten the language and lost all interest. I could get no information from them regarding Ukrainians in Havana. Two trips to the outskirts of Havana turned out to be fruitless. The individuals whose addresses I had had obviously moved to new locations.

Objectives and Techniques

With the exception of PLAMBEK whom you requested my name, I did not use my true name. I usually introduced myself by stating that I was an American tourist of Ukrainian extraction interested in the Ukrainians living in Cuba. In some cases I also stated that the USSR (United Ukrainian American Relief Committee) asked me to see if there were any Ukrainians in Cuba whom I visited there. In the event backstopping for this story was needed I had an appropriate letter from USSR with me. Obviously, everyone whom I visited understood where I had obtained their address. I told PLAMBEK that I remembered his name from a discussion with a former friend of his now living in Philadelphia and that I located his address in the telephone directory. The KRYVINKI family did not seem to find my story very convincing.

SECRET

SECRET

-6-

Conclusions.

1. In order to accomplish the objectives, preliminary preparations should be made in advance. It was impossible to establish close contact with the individuals in such a short space of time.

2. Suggestions for the future.

A. Before taking the trip to accomplish a concrete objective, it would be preferable to make a thorough study of the area of operations and the people, to have some acquaintanceship and accurate information regarding the group.

B. It is necessary to send Ukrainian newspapers and books and organize the people so that they will become more informed. Even in the case of the Ukrainians in Cuba, if they do not leave in the very near future it would be possible to establish a closer relationship with some of them. However, in order to do so the following would be necessary:

(1) To dispatch a Spanish speaking individual;

(2) So that he would be able to acquaint himself with all the members of the group and then make a final evaluation of the entire situation.

Original in Ukrainian
Submitted by
ANCASTONARY 27
27 March 1979

Translation: []

SECRET

УКРАЇНСЬКА ГРУПА НА КУБІ

Згідно домовлення я скотактувався з приятелем 17 березня 1959 р. о год.9 рано і дістав від нього загальну інформацію щодо політичної ситуації в Гавані і практичні поради, як поводитися в місті. Він перестерігав перед місцевою революційною владою яка, за його інформації, заінфільтрована комуністами. Радив так поводитись, щоб не стягати на себе уваги місцевої поліції. Що ж до самого завдання, дослідження ситуації в українській групі в Гавані й реалізація дальших планів, узалежнив їх від розмови зі своїм інформантом. Після відбуття тої розмови приятель передав мені прізвища й адреси деяких українців і кілька їх фот.

Як показалося на практиці, заподані прізвища й адреси не все були вірні. Довелося роздумувати за людьми, що згадали адреси, перевіряти їх при допоміж телефонічної книжки і розпитувати. В цей спосіб я установив кілька адрес і відвідав деяких людей. Найке чотирогодинну розмову відбув я з Дмитром КОРОБЧУКОМ і його жінкою Розалією Чубко; далі відвідав: Петра ЛЮБАЛІНА / приятель подав про нього, що він "небезпечний" і один з провідників про-сов. групи/; зінку МЕТЕНЬ, родину Петра і Василя ПЛОТНИКІВ, родину КРИВІЦЬКИХ / в останньому випадку говорив з матір'ю і донькою, мук був на мітингу профспілки/.

На підставі тих розмов і спостережень характеристика української групи в Гавані представляється приблизно наступно:

1. Число українців в Кубі сягає тепер приблизно 50 душ. І це старі емігранти які приїхали до Куби в роках 1922-1927. Після другої світової війни, тобто з нової еміграції, не приїхав до Куби ні один українець. Теперішня українська група це рештки кількох сот українських емігрантів які приїхали до Куби але після довшого чи коротшого там побуту виїмігрували до інших країн Південної Америки до Канади, США або повернулись, ще до 1939 рр, в Україну. В подавляючій більшості випадків українські емігранти попали в Кубу не добровільно а в наслідок обдурення їх еміграційними агентами, які, замість помощи їм переселитися до Канади чи США, а коли ці емігранти хотіли їхати, перевезли їх на плантаційні чи копальняні роботи до Куби, як казали їм "на перехідний, короткий час." За своїм територіальним походженням українці в Кубі походять з Західної України - Галичини й Волині. Виїмігрували з двох причин: 1. в наслідок економічних потреб, 2. в наслідок переслідування польської влади / як казав один із співрозмовців Коробчук: хочи в нас була велика господарка я виїхав, бо не міг терпіти як поляки знущаються над моєю народністю."/

Submitted by
U.S. ... -27 *27 Nov 59*

II. Матеріальне положення українців в Кубі. воно, за моїми ви-
нят-ками, дуже тяжке. Наскільки я міг довідатися, тільки родина Пясець-
ких, Швидкий і ще може один два живуть зможено. Рамта живе в най-
біднішому кварталі Гавани, на старому місті. Це переважно фізич-
ні робітники, з кількох кваліфікованих робітників/ швець, кушар
продавець в склепі/. Був в п'ятьох **помешканнях** і ствердив, що
вони складаються з однієї кімнати в якій є все, спальня, кухня,
іхальня. Для прикладу, згадуваний вище МОСКАЛИН, живе дуже негигіє-
нічно в молесенькій кімнаті. Натомість д. добре влаштувався Пясець-
кий. Він живе в найкращому кварталі околиць Гавани - "Брайер".
Після війни з дівкою і шестимісячним сином він взявся до культури,
добре зарабляв, вивчив сина на інж.-архітекта і тепер має власну
віллу, два авто/ свої і сина, авто сина Пінкольн/. Там добре вла-
штувався ШВИДКИЙ, який торгує курми. В Пясецьких був, Швидкого, що
живе в околицях Гавани, хотів відвідати але не діставши точної
адреси завернув з дороги; ~~хоча він і не знав її~~.
Щодо заробітної платні вона вносить, для робітників, від 80-100
пезів. Останню ставку дістають кваліфіковані робітники на добрих
посадах, так як Корабчук в готелі ПІЯЗА, доки ще працював. Тепер
серед укр. групи є багато бізробітних або таких, що працюють дор-
вочно, день-два на тиждень.

III. Політична орієнтація української групи: проживаючі тепер в Кубі,
докладніше - в Гавані, українці покинули Західну УКРАЇНУ безпосе-
редньо після першої світової війни і через те не мали змоги перей-
ти того національно-освідолюючого процесу і національної крис-
талізації, що їх пройшло українське населення Західної України.
Зокрема українські емігранти в Кубі не мали змоги ближче запізна-
тися з комунізмом, з його практиками в УКРАЇНІ, з терором ітп.
Українці в Кубі це майже поголовно - селянський елемент з малою,
елементарною освітою. Вони вправді зберегли своє національне
відчуття як українці, але затратили орієнтацію в національно-полі-
тичному сенсі. Сновже, під впливом таких соціальних і економічних
умов в Кубі, а ^{Тепер} ~~якщо~~ деякої погорди до них від місцевих людей,
що прозивають всіх слов'ян збірною, об'єднаною назвою "поляки"
у них загострився зміст для соціально-економічних справ до став
на першому місці їх світогляду. Бувши в дослівному сенсі у збіль-
шості випадків/ пролетарями, покривджені, в їх розумінні, долею,
що проти їх волі закинула їх на Кубу, вони відчують ностальгію
і не уявляють собі, щоб могло їм бути ще гірше ніж тепер. Вони ще
довгі роки думали про переселення до Канади чи США але коли ці

Пляни стали нездійсненними вони дивляться, принаймні щодо з них, на поворот в Україну як одинокий вихід з ситуації.

До вище згаданих факторів, що вплинули на теперішню настанову українців в Гавані дійшли ще такі моменти: за винятком кількох емігрантів, які приїхали на Кубу з родинами, більшість приїхала самотніми і по сьогодні не заклали родин. За весь час їхнього, в пересічності понад 30 річного побуту, ними ніхто з українських національних організацій не опікувався, вони не мали шкіл, церкви, національних організацій. Вони теж не мали ніяких навіть листових зв'язків з українськими організаціями в США чи Канаді, позабували адреси своїх близьких в тих країнах, жили цілком відокремленим життям. Сперше заопікувалась ними советська місія, яка приїхала на Кубу в 1948 р. а вже в 1944 р. заклали їм Клуб, помагала влаштовувати різні імпреси, друкована література. В США приїжджали до них комуністичні газети: "Українські щоденні вісті" і "Русский голос". Очевидно, в парі з існуванням клубу йшла і пропагандивна робота місії серед групи. Такий стан тривав аж до 1952 року, до перебрання влади Батістою. Тоді закрив клуб і почалися переслідування його членів. Море викликало ніччю на переслідування, закинуто комунізм. Обтяжуючим моментом під час переслухань були, для прикладу листи з дому чи одержування "Українських щоденних вістей" з США.

Взявши до уваги всі ці вище описані фактори/ брак власних родин, невдоволення з перебування на Кубі і ностальгія, кількати пропагандивна робота місії передовсім при помочі клубу, більшість групи українців в Гавані хоче повертатись в Україну. В міжчасі вони вже успіли навести листовий зв'язок з домом. І хоча, в деяких випадках, вони довідались, що їм ні ближче в Україні впади жертвою большевицького терору, вони все ж думають про виїзд. Для характеристики тої настанови приклад з розмови з ДОБРОМ: " коли я не діставав ніяких вісток від моїх братів з дому з посередньою довідався, що вони знищені, я звернувся до члена советської місії з проханням допомогти віднайти мені моїх рідних. Той порадив мені звернутися до советського Червоного Хреста. Я так зробив але не дістав відповіді. І знов звернувся до місії і там мені сказали: була війна, були тяжкі часи, треба погодитися з долею. От і я погодився." Так як К., мабуть, погодився й інші. На мій запит К., чи відомо йому, що з Аргентини виїхало кількасот українців до УРСР і що ^{вони} (не) добре почувались відказав: " Я не боюся праці якаб вона не була. З Аргентини не йдуть більше тому, що уряд пускає тільки людей роджених поза Аргентиною а тих, що родились в Аргентині затримує."

Прихід до влади Кастро українська група привітала. думавши передовсім їм пер стали кликати на переслухання, вони мають надію на виїзд, теж є вигляди на заложення клубу.

XXXXXXXXXXXX

IV. Правний стан українців в Кубі: Неусталене число українців в Кубі прийняло, і близько в 1947-48 роках, советське громадянство, мають советські паси. Дав їх, для прикладу, Ко обчук і його жінка, правдоподібно мають їх обидвоє Москалики, Матай і ще кількох. Коробчук зберігає два советські паспорти номерних слонів землянів. К. паси / не подав коли, мабуть в останньому році / до советського посольства / не подав в якій південно-амер. країні / і питався як буде з продовженням паспорту. Відписали йому, щоб не дурився, паспорт важний, мають його на обліку. На підставі розмови з К. я набрав враження, що він, а може ще й інші, що мають сов. паспорти, але тепер стараються бути лояльними громадянами США.

V. Можливості підтримування контактів з майбутніми поворотцями:

На підставі вище з'ясованої загальної ситуації і політичної орієнтації українців в Гавані -Кубі, а зокрема на підставі кількох відбутих розмов, я прийшов до переконання, що будьякі пропозиції з інтерв'юваними в справі майбутньої переписки є цілковито недоцільні. Може, після довшого перебування з тими людьми і наблизившись до них, можна б нав'язати більше інтимний зв'язок і мати навіть успіхи з повищою пропозицією. Але це проблема часу і пізніше я цілої групи. Зондуючи у Коробчука власне можливість переписки після його повернення, я почав з того, що питаю його, чи могли б допомогти українцям в США укр. в Кубі. Його відповідь була скоро і коротка: " Нам може допомогти одне, перекажіть консулеві Кондікову щоб нас скоро звідси забрав." Далі можна було вичути, що К. є переконаний, що уряд Батісти, переслідуючи українську і взагалі слов'янську групу, діяв на догучення американців. Для ілюстрації він оповів таку пригоду: під час одного виклику на поліцію його переслухував чоловік, що з вигляду був схожий на американця, може навіть " на нашого" а ніколи на кубинця. "Він- продовжував К.: - був так як от Вї - говорив нашою мовою. Американці мають таких наших." Тут він зробив легкий натяк, що хто зна, чи і я не є саме з тих. В дальшій розмові сказав К. що подібно як він оповідає мені про ситуацію за часів Батісти, за переслідування, так теж будуть питати і будуть відповідати люди коли повернуться домів. Буде преса і радіо.

VI. Оцінка поодиноких співрозмовців:

Дмитро КОРОБЧУК, літ 56, холатий, жінка Розалія Чубко, чи мають шлюб - не усталив, радше ні. Нещодавно згинув трагічно його син, студент техн.інституту при закладанні каблів в церкві. Н. дорешти знескоти- до К. і він хотівби якнайскорше виїхати з Куби.

Коробчук /продовження/ Родом К. з околиць Рівної, Волинь, син заможного селянина. Навчився добре іспанської мови, по професії - кухар, виглядає, що має контакти з людьми Настира, може і з комуністами. Сан Ігнаціо 565 -адреса

Петро МОСНАЛИК, родом з околиць Городенки, Галичина, Західна Україна, са 50 років але виглядає куди старше, знищений фізично, виглядає жовтий. Відвідав його в його кімнаті при вул.С.Ігнаціо 565; не виявив охоти розмовляти, довідавшись що я з США коментував: "там наші люди там бідують." Виглядає, що буде вертатися.

Петро ПЛОЦЬКИЙ са 57 р.родом з Волині, околиці Рівного. Про нього згадував вже вище в розд. ч.II де давав його як приклад тих нечисленних, що добре влаштувалися. Не думає вертатися.

Василь ПЛОЦЬКИЙ син Петра, са. 36 років, інж.-архітект, добре заробляє, по укр. не говорить але, каже, що розуміє, типовий кубинський професіонал незацікавлений політикою.

КРИВІЦЬКИЙ Її родину, що складається з батька, матері і доньки відвідав два рази. Батька не застав, був на мітингу. Мати оповідала з захопленням про нього, навіяла що тепер вже можна б його знову заложити але "вже нема кому, все старе, повимирало". Донька не розуміє укр. мови, дуже допитувала як дстав його адресу. Запросили прийти це пізно вночі, може буде батько, не пішов бо не була мені ясна поведінка доньки.

Крім вище згаданих відвідав ще п'ять адрес, що їх подав приятель але ствердив, що на них вже укр. не живуть. Зокрема коли йдеться про адресу Акоста 411 де мало жити, за заподаннями приятеля кілька укр. родин. Розпитував за ними але не допитався. Мав так кілька телефонічних розмов і дві особисті з людьми, що їх адреси знайшов був в телефонічній книзі а які звучали по українськи: /Комар, Кімікевіч/. В обидвох випадках показалося що це люди з Польщі чи з України, малі крамарі які вже забули мову і мало цікаві. Від них не міг нічого довідатися про українців в Гавані. Дві поїздки в околиці Гавани в розшуках за людьми не були успішні. Люди, мабуть, змінили адреси.

Кінцеві зауваги:

Техніка: за винятком Плясецького де я, з уваги на його сина архітекта, подав був спершу моє правдиве прізвище, а яке він призабув, при кінці розмови знову питався, але я його заговорив і не дав відповіді, я не подавав прізвища а тільки починав з того, що бувши амер.туристом укр. пошукування цікавило мене українців в Кубі. Згадував так, що просили мене про це з українського комітету в Вілядельфії. Для підпертя цього заподання в мене був відповідний лист. Звичайно, всі що їх відвідав дивувалися, звідкіля маю їх адресу. В Плясецьких вияснив тим, що їхнє прізвище знаю з Вілядельфії а адресу знайшов в тел. книзі. У Кривіцьких мої вияснення, виглядало, не дуже переконливо.

Висновки

1. Для виконання наміченого завдання треба було попередньої підготовки. В так короткому часі годі нав'язати близький контакт з людьми.
2. Сугестії на майбутнє: 1/ Сажі листи для виконання конкретного завдання треба добре вистудіювати терен і людей, мати знання і точніші інформації про групу. 2/ Треба вислати українськи

підвезти, вижити, організувати родину, що могла б дати інформації.

Навіть у випадку української групи на Кубі, подібною чиною, якщо б люди ще скоро не виїхали, можна б ще пробувати наблизитися до когось з них але для того потрібно

- а/ щоб туди виїхав на са/місяць чоловік зі знанням іспан. мови
- б/ щоб там докладно зорієнтувався у всіх людях групи і після того зробив остаточну оцінку цілості.